

K dvěma vyznamenáním aneb daj-li či nedaj-li mi medaili aneb co Vlasta Burian nevěděl

(prosinec 2007 – květen 2008)

Jak už do tak v historii chodí, doma není nikdo prorokem a pokud nedojdeš vyznamenání (čím více, tím lépe) na tomto světě, na onom si na tebe nikdo nevzpomene. A tak se to po světě hemží sběrateli vyznamenání a řádů všeho druhu a jejich sbírky utěšeně rostou (často jsou to jedni a titíž). Někteří si je zaslouží, jiní je mají zase za to, že vůbec jsou. Škoda jen, že, až na několik prvních vlaštovek-antícen, se neudělují antiřády, adeptů na ně by bylo dostatek: Vážení pozůstalí, sdělím Vám sladká tajemství a volím formu otevřeného dopisu, které jsem tak rád podepisoval podobně jako Několik vět. Začnu otázkou. Což takhle nechat se vyznamenat? A napsat si pochopitelně i návrh na vyznamenání s patřičným zdůvodněním svých zásluh tak, jako jsem si předtím dokázal napsat na sebe i jubilující článek, který ovšem podepsali jiní. Anebo raději dát si řád (nebo raději hned dva, nejsem přece troškař) za obor, který jsem postupně a během posledních sedmnácti let usilovně likvidoval? (Psst... Předtím jsem ho stejně držel jen pro to, abych měl zaručený zdroj obživy a neomezené cestovní možnosti za hranice všedních i nevšedních dnů a svých snů.) Dovolte Mi ho představit. Tenhle u nás vcelku malý obor má dlouholetou tradici. Jeho základy položil už v 19. století Šafařík a za první republiky ve 20. letech 20. století se díky Masarykově přispění oficiálně institucionalizoval a dál se s různými peripetiemi radostně i méně radostně rozvíjel a vyvíjel, než jsem přišel ke korytu, pardon k funkci, po Velké sametové revoluci v roce 1989 Já. Koncem osmdesátých let minulého století měl tento obor na pracovišti, které sice několikrát změnilo svého pána a kde jsem od roku 1971 pracoval i Já, 8 pracovníků (včetně tří aspirantů) v samostatném oddělení, které však nevzniklo Mou zásluhou, ale o to s větší chutí jsem ho postupně eliminoval. Svými vědeckými výjezdy do valutové ciziny, realizovanými z peněz státního rozpočtu (čili daňovými poplatníky) nejméně dvakrát ročně, jsem „v cizích či v domácích službách“, už ani nevím, pomáhal rozbíjet socialistické zřízení. Když jsem se dostal po Velké sametové, které jsem byl usilovným stoupencem, k moci, do čela oboru a jeho tiskového orgánu a po několika peripetiích také do čela inkriminovaného oddělení Já, začal jsem s buldočí houževnatostí pracovat na jeho likvidaci. Tím jsem chtěl také zlikvidovat příslušný obor, kterému se ke konci socialismu vedlo v mezích mírného pokroku vcelku dobře, a tudíž je nepřátelský dnešnímu kapitalistickému zřízení.

Ve své destrukci jsem postupoval plánovitě. Už za „totáče“ jsem se vždy usilovně snažil, aby Mne nikdo vědecky nepřerostl. Nastupující, tzv. střední generaci jsem plánovitě odrovnával a likvidoval, abych mohl lépe vládnout staříkům v mém věku, kteří Mi budou vděční za každý rok odsloužený navíc, a mladým začínajícím doktorandům, kteří ke Mně budou na piedestal obdivně vzhlížet a kořit se Mi. Nechal jsem odejít několik zdatných vědeckých aspirantů, jiným neumožnil vědecký růst a získání vyšší vědecké graduace, než jsem měl Já. Programově jsem pronášel a rozšiřoval nejapné pomluvy (a to tu ještě nebyl bulvár a internet) o svých mladších kolezích mezi vědeckou obcí doma i v zahraničí, kam jsem měl tehdy neomezený přístup (za co asi?). Rád jsem také

„ohováral“ své současníky a roztruboval ve světě nesmysly o svých vědeckých konkurentech, z jiných málem udělal komunistické ďábly a nepřátele kapitalistického zřízení, apod.

Později s pomocí svých nohsledů na pracovišti jsem používal formu psychické šikany odborné i lidské, populárního celoustavního mobbingu za tichého souhlasu odborů, a za pomoci pro určité obory nekompetentních atestačních komisí, jejichž jednání připomínalo chvíli horor, chvíli frašku, a jejich Mnou – protože Já jsem byl jediný odborník – ovlivněných, nepravdivých, lživých závěrů jsem své neoblíbené pracovníky denuncioval odborně a vědecky, zatímco své milce a milky jsem nezřízeně protěžoval a v případě neúspěchu všemožně omlouval. Poté nezbyvalo záporně hodnocenému než odejít nebo, pokud neměl jinou možnost a chtěl aspoň zčásti pracovat ve své odbornosti, přijmout verdikt („dohodu“), kterým jsem ho, pokud jsem mu rovnou nedal výpověď, odborně degradoval. Donutil jsem ho stáhnout se, neremcat, držet hubu a krok a makat a dít dvojnásobně či vícenásobně než ostatní a za některé, včetně Mne (vědecky at' si bádá soukromě o víkendech a dovolených). A to nemluvě o tom, jaké z psychologického hlediska ponižující pracovní podmínky, o kterých se Mé osobě ani v době nejhlubší totality nesnilo, jsem mu, graduovaného pracovníku s PhDr. a CSc., tedy se stejnými vědeckými hodnotami jako jsem si psal Já a kdysi svému nadřízenému vedoucímu, připravil, když jsem ho, protože nepřijal mou výpověď, degradoval na odborného pracovníka, a zařadil ho do kolektivu středoškoláků, kde dostával práci, kterou ani oni nechtěli dělat a o jeho pracovní náplni a organizaci práce rozhodoval jeho vedoucí nadřízený středoškolák. Co na tom – kdysi už tady taky šéfoval všem švec a jinde lakýrník. Předtím před 17 lety jsem s pomocí jiných výtečníků – a neštítal jsem se ani spojenectví s (ex)komunistickými osmašedesátníky a devětaosmdesátníky (s jezuitským „účel svěť prostředky“ jsem byl vždy kamarád) – jsem dotyčného rovněž degradoval z vědeckého na samostatného odborného pracovníka, ale tehdy měl alespoň vysokoškolsky vzdělaného vedoucího. „Zvláštní milostí“, jak říkal s oblibou jeden Můj bývalý kolega, jsem ho každé dva roky atestoval, ale místo vyhazovu jsem mu musel pod tlakem atestační komise navyšovat vědecký úvazek (40% → 50% → 60%), který byl ovšem navrhován větší než oněch 10% procent, které jsem byl ochoten vždy akceptovat.

Do roku 1992 jsem tak úspěšně osmičlenné oddělení zdecimoval a počet jeho pracovníků snížil nejprve na 2 členy, později jsem 0,4 pracovníka přibral, abych o několik let později samostatné oddělení zcela zlikvidoval, protože jsem povýšil až na funkci nejvyšší, ředitelskou. Pracovníky jsem redukoval na 1,4 (1,0 to jsem Já) a převedl je do jiného oddělení, kde dnes po náboru dvou osob činí jejich pracovní oborové vytížení celkem 1,4 pracovníka, nepočítaje v to Svoji maličkost, která je ve funkci mnohem vznosnější.

Stejně dobře jako jsem se zabydlel ve funkci vedoucího oddělení, zabydlel jsem se i ve funkci šéfredaktorské, která Mi byla za Mé dřívější zásluhy svěřena po Velké sametové revoluci. Ačkoliv jsem k této funkci přišel až v roce 1990, nic Mi nebránilo v tom, když jsem vydávání inkriminovaného mezinárodního časopisu v roce 1999 po devíti letech svého působení v jeho čele

ukončoval (pro mé anglofonní stoupence *was suspended*), protože vědec Mého formátu, který by Mne zastoupil, se v českých zemích dosud nenarodil, abych nenapsal, že jsem funkci vedoucího redaktora vykonával 30 let a uvedl tak davy v cizině věci neznalé do omylu. (Jen šeptem do ouška: toto numero se týkalo celého období Mé redakční činnosti.) Pochopitelně na vizitkách a dopisních papírech, které jsem si nechal za redakční či ústavní peníze natisknout (případně je nechal pro účely jednoho kongresu natisknout i lidem, kteří s redakcí neměli nic společného a cestovali na tuto akci soukromě), jsem si to psal po anglicky – editor, stejně jako jsem si psával v dobách hlubokého socialismu výkonného redaktora – managing editor. A to jsem ještě při svém ukončování šéfredaktorské činnosti všem zájemcům o časopis doma i v cizině slíbil index k šedesáti ročníkům (1929-1999), který měl vyjít v roce 2001 (viz 60/2,1999, 678) a který si někteří předplatili. *Summa summarum*, ten však dosud ještě nespátřil světlo světa.

Jelikož jsem v letech 1990-92, po dva roky, čelil silnému tlaku ze strany vedení tehdejšího pracoviště, které směřovalo k eliminaci časopisu a zejména jeho mezinárodní bibliografie, rozhodl jsem se změnit s časopisem i ústav. Na novém pracovišti, poté co Mi odešli dva lidé z užší redakce, které jsem tam po roce 1990 ponechal a kteří odmítli Mi dělat do konce Mého života fámuly, jsem byl nucen ze zcela zjištěných důvodů (časopis s bibliografií Mi byl po dlouhá léta, nepočítaje v to Svůj jeden odborný článek v něm, jediným zdrojem obživy, „pracovních“ výletů do zahraničí a ještě jsem měl několik let do důchodu) přijmout nazpět do redakce z knihovny samostatného odborného pracovníka, aby měl kdo na Mě dělat, pardon, dělat bibliografii a redakční práce, jinak PhDr. a CSc. z oboru historie (specializace b.....e a b.....a), před rokem 1990 Mého nadřízeného, kterému jsem se do té doby dvakrát pokoušel dát výpověď.

V polovině 90. let 20. století, kdy jsem se dověděl, že tehdejší ředitel je těžce nemocen, jsem začal pošilhávat po funkci nejvyšší, ředitelské. A z tohoto důvodu jsem začal postupně likvidovat mezinárodní časopis. V roce 1994 jsem slavnostně obsáhlým hodnotícím příspěvkem ukončil činnost rozsáhlé, ve své době velmi úspěšné mezinárodní anotované bibliografie, kterou jsem v jistém elaborátu nazval *bibliographia pauperum*, na níž se však postupně podílela řada významných badatelských generací přede Mnou, kterým jsem, musím kriticky přiznat, nesahal ani po kotníky, a která vznikala, vyvíjela se a měnila svou tvář od založení časopisu v roce 1929 až do svého zániku v roce 1994. Když jsem vytvářel bibliografii Já, byla to práce nadmíru vznešená, proto jsem ji také vehementně při každé příležitosti fedroval a propagoval jsem vytváření jiných slavistických bibliografií a podporoval celé jedno ústavní bibliografické oddělení, z pohledu jiných ovšem ne moc plodné. Ostatně, jak jsem při jiné příležitosti prohlásil, bibliografie je přece práce pro cvičenou opici. Zlí jazykové v zahraničí a doma sice o Mně tvrdily, že jsem bibliografii postoupil a „odprodal“ i s jejími příspěvateli Němcům, přesněji řečeno německému časopisu (někteří naši bývalí příspěvatelé se v něm dokonce objevili jako jejich spolupracovníci). Ale Já kategoricky odmítám toto nařčení a vyhlašuji dementi.

Později při Mých úvahách o dalším osudu celého časopisu jsem se rozhodl nakonec v roce 1999 vydávání celého časopisu zastvit, neb jsem již rok

řediteloval a předat časopis, jak jsem podotkl již výše a jak jsem to také zdůraznil ve svém dovětku na vnitřní straně přebalu Svého posledního čísla (viz 60/2, 1999), nebylo komu. Likvidační zastavení vydávání časopisu na tři roky byla jeho malá smrt a je srovnatelné pouze s přerušením jeho vydávání v době nacistické okupace. Ale pak jsem se nestačil divit a rozčilovat, když Slováci začali v Bratislavě vydávat byzantologický časopis podobného názvu. Zatraceně, zatracovanému kolegovi se podařilo v roce 2003 díky enormnímu úsilí a nasazení, pracovní houževnatosti a vytrvalosti s minimálním přispěním některých jiných, které jsem dosadil do redaktorských funkcí (včetně šéfredaktorské) jak v redakční radě domácích, tak i zahraničních, obnovit přes házení klacků pod nohy vydávání časopisu. Už sice časopis nepovedu, ale aspoň mám do čeho do konce Svého života jako člen Rady pracoviště a komunikátor s distributorem Benjaminem a kšeftař s Harrassowitzem, co kafrat a navážet se, neboť celoživotně a s odporem nesnáším vakáty. A to jsem měl ještě tu drzost chtít být v roce 2007 coby ředitel v nově ustanovené mezinárodní redakci, nemluvě o zmatcích s distribucí časopisu a porušením smlouvy, které jsem způsobil díky nedodání generálního indexu, který jsem slíbil vydat v roce 2001, porušením výhradního práva prodeje holandského distributora a arogantním jednáním s distributory.

V roce 1998 jsem se nadlouho zabydlel ve funkci ředitelské, kterou jsem získal dost nehezkým, kulantněji řečeno diskutabilním způsobem, když jsem prapodivnými metodami eliminoval činnost dřívějšího nemocného ředitele, kterému jsem ani vědecky, a sebekriticky musím uznat, že ani lidsky, nesahal ani po paty. Poté, abych měl volné ruce k řídicí funkci, jsem „rozpusťil“ ve světě velmi uznávaný, jak jsem vždy, když šlo o Mou existenci proklamoval, mezinárodní časopis, kterému jsem předtím několik let šéfoval. Stejně tak o čtyři roky později, při dalším ředitelském konkurzu jsem se po denunciování ostatních kandidátů, opět instaloval do funkce nejvyšší, v níž jsem setrval řízením osudu a reforem Akademie věd dalších pět let, abych poté coby člen Rady ústavu, a nadosmrtný emeritus dál prudil své spolupracovníky. A to nemluvě o tom, jak jsem coby ředitel reorganizoval Komitét slavistů, pobýval a řídil (jak uvádím na ústavním webu) Komitét balkanistický a byzantologický a nesplnil své publikační závazky.

V získávání vědeckých hodností jsem byl skromný. Po ukončení FF UK v roce 1953 jsem byl „promovaný filolog“ a po ukončení vědecké aspirantury v letech 1956-1959 jsem získal titul CSc. (kandidát historických věd); titul PhDr., který uvádím, jsem získal *via automatica* na základě zákonných norem. Jiné tituly jsem díky nepřízni komunistického režimu, jak s oblibou tvrdím, nezískal, a popírám tak Svou přirozenou lenost, na kterou se jinak rád s úsměvem odvolávám při jiných příležitostech. Vyšší akademické tituly jsem nezískal ani za tolik let po Sametu.

Přestože Moje vědecké dílo je v porovnání s jinými vcelku skromné, o to větší mám organizační, pardon, manažerský talent, který jsem osvědčil za socialismu jako odborný pracovník Likvidační komise vědeckých společností (1953), úsekový důvěrník ROH, člen kulturní komise ZV ROH a dlouholetý předseda ZO ROH, referent CO. Také jsem zajišťoval v letech 1959-1965 v OV

ČSM Praha 1 přednášky Lidové university a v letech 1962-1965 byl rovněž externím lektorem Univerzity 17. listopadu. Znalí a zainteresovaní jistě ví, co to obnášelo – jak trefně: 17. listopady to je Moje. Byl jsem dále animátorem řady vědeckých akcí, rekonstruktorem a revitalizátorem svého posledního pracoviště – ostatně jak trefně prohlásila jedna Moje letitá, vzdělaná, uznávaná a zkušená emeritní kolegyně (dnes zemřelá), „zůstanou po Mně jen ty hajzly“. Následně byly všechny Moje destrukční zásluhy v oboru (nehledě na to, kolika lidem jsem „nasměroval“ či „přesměroval“ život jiným směrem, odborně či jinak je denuncioval a poškodil, zbavil *causi vivendi*, zničil zdraví, etc.) po zásluze oceněny cenou Josefa Hlávky „za padesátiletý přínos oboru b.....e“ (tajeňku ať si laskavý čtenář vyluští sám). Musím se pochlubit také čestnou oborovou medailí Josefa Dobrovského za zásluhy ve společenských vědách, která je sice ponejvíce určena filologům, tak proč bych ji jednou nemohl dostat Já, klasický filolog, historik a cyrilometodievista v jedné osobě, jehož „dílo“ patří sice zjevně do oboru historie (za kterou se obvykle dává medaile F. Palackého), ale který sám sebe pasoval na koryfeje slavistů, a nejen těch.

Last but not least a up to-day, tak zní moje oblíbená rčení. V koutku Mé zbyzantinizované duše (zásady *divide et impera* a *panem et circenses* jsou k nezaplacení, všele všem vedoucím pracovníkům, bossům *pro foro interno* doporučuji) Mě hryže svědomí – pokud vůbec nějaké mám, že bych při této příležitosti měl oportunisticky poděkovat za často „neviditelnou“ ruku trhu, ale co to plácám, za často „neviditelnou“ práci svému harému na pracovišti, který na Mne dřel od pondělí do pondělí, víkendy a noci nevyjímaje, a jemuž velkou měrou vděčím za tato svá ocenění, ale i za to, kam jsem se až vyšvihl a kde jsem se přes osm let díky jeho péči udržel. Po celý život jsem oportunisticky (či altruisticky?) využíval tu nestraníky, tu komunisty všech kalibrů (od osmačtyřicátníků přes osmašedesátníky až po osmadvadesátníky), tu katolíky, tu dokonce i pravoslavné. A proto jako poslední žijící Velký Český S.....a a B.....g volám po našem, staroslovansky Mor ho! (obor i lidí).

Čest a zdar Zmaru,
Váš Svatý Laurentius

P. S.

Akademii, která „oceňovala“ s láskou: I mistr tesař se utne, ale utnout by se při rozdělování akademických cen přece neměla ctihodná Instituce (přestože se jí to bohužel podařilo i v jiných případech) a její sympatický a charismatický předseda. Anebo to byla odměna Mně, oceněnému, za Můj lobbying v humanitních „vodách“ pro jeho zvolení? Budiž české vědě, zejména s.....e a b.....i, slabou útěchou, že Já, dotyčný coby vědecký 77letý kmet, jsem obdržel medaile „na odchodnou“, která se ovšem často – viděno očima skeptika – protáhne vzhledem k Mé profesní nepostradatelnosti i genetické dlouhověkosti na řadu let. Vivat Academia!

A to jsem patrně ani nepochopil (stejně jako mí stejně bystří ústavní spolupracovníci), že mé *laudatio* při výše udělovaných oceněních, které přednesl a vypracoval s humorem sobě vlastním můj paleoslávský kolega, bylo, pomínu-li věčné chyby, povětšinou míněno ironicky.